

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

תימן הודיעה כי עצרה ספינת נשק איראנית ובה אמצעי לחימה עבור המורדים השיעים בצפון המדינה

הספינה האיראנית שנעצרה בתימן "מאהאן 1".
(אלערביה, 26 אוקטובר 2009 הצילום מתוך You tube)

מטול RPG שנתפס על הספינה האיראנית בתימן.
(אלערביה, 26 אוקטובר 2009).

כללי

1. ב-26 אוקטובר 2009 הודיעה תימן כי עצרה ספינה איראנית בשם "מאהאן 1", שנשאה אמצעי לחימה, בעיקר נשק נגד טנקים. הנשק נועד עבור המורדים השיעים החותיים המנהלים לחימה נגד צבא תימן בצפון המדינה על גבול תימן סעודיה. ספינה זו הגיעה ליעדה **מנמל בנדר עבאס באיראן**. ציוותה, כלל **חמישה איראנים** והודי, הועברו לחקירה בצנעא'.

2. מאז פרוץ סבב הקרבות הנוכחי (אוגוסט 2009) המשטר התימני בראשות הנשיא עלי עבדאללה צאלח, שב ומאשים את איראן כי היא מעניקה למורדים השיעים סיוע צבאי, כספי ותעמולתי (באמצעות כלי התקשורת האיראנים הממלכתיים). תימן אף טענה כי צבאה תפס משאיות עמוסות נשק, שנשלחו על ידי איראן כסיוע למורדים. אולם, זוהי הפעם הראשונה

שהמשטר מציג הוכחה מוחשית, בדמות הספינה שנעצרה, בדבר העברת אמצעי לחימה מאיראן למורדים.

3. בהנחה שהטענות התימניות נכונות, יש לראות את הסיוע הצבאי שמגישה איראן למורדים השיעים בצפון תימן כחלק מאסטרטגיה כוללת של המשטר האיראני. במסגרתה מטפחת איראן מיעוטים שיעים ברחבי המזרח התיכון, ובאמצעותם חותרת תחת המשטרים הערביים זאת במטרה להחלישם, ולבסס בהדרגה את מעמדה והשפעתה האזורית (תוך הצבת חלופה אידיאולוגית "מהפכנית" משלה לפתרונות השלום, שמציע המערב).

4. אניית הנשק שנתפסה על ידי ישראל (4 בנובמבר), שיועדה לחזבאללה בלבנון, שגם היא יצאה ליעדה מנמל בנדר עבאס, ממחישה היטב מדיניות איראנית זו. שתי החשיפות האחרונות – זו של תימן וזו של ישראל – מצביעות על החשיבות שממשיכה איראן לראות בתווך הימי כערץ מועדף להעברת אמצעי מלחמה בהיקף נרחב מאיראן לאזורי מתיחות וחתרנות במזרח התיכון ואף מעבר לו.

פרשת מעצר ספינת הנשק האיראנית על ידי תימן

5. ב-26 אוקטובר 2009 עצר חיל הים התימני ספינה איראנית בשם "מאהאן 1" נושאת דגל איראן, שיצאה מנמל בנדר עבאס באיראן¹, וחדרה באופן לא חוקי למים הטריטוריאליים של תימן. חיל הים התימני החרים, לטענתו, נשק נ"ט שהיה במטענה והיה מיועד למורדים השיעים החותיים הנלחמים נגד צבא תימן בצפון המדינה סמוך לגבול הסעודי². צוות הספינה, שכלל חמישה איראניים והודי, הועבר לחקירה בצנעאא'. לטענת גורמים תימנים, טען צוות הספינה, כי הגיע לתימן כדי לפנות איראנים פצועים שנלחמו לצד המורדים השיעים ולהיפגש עימם³.

¹ <http://www.isna.ir/ISNA/NewsView.aspx?ID=News-1430251&Lang=E>

² על הסיוע האיראני למורדים השיעים החותיים בתימן ומשמעותיו האזוריות ראה פרסום מרכז המידע למודיעין ולטרור מה-23 ספטמבר: "תימן בעלת החשיבות הגיאואסטרטגית, הפכה למוקד התגוששות אזורי נוסף בין איראן לבין סעודיה וכן מסמך מה-13 אוקטובר: [החתרנות האיראנית בתימן באתר אינטרנט איראניים נחשפות עדויות נוספות להשפעה האידיאולוגית והדתית של המשטר האיראני על המורדים השיעים בצפון תימן ולחשיבות הרבה באיראן מייחסת למרידה בתימן כנדבר נוסף בתמיכה במיעוטים שיעים בעולם הערבי](#)" וגם

<http://www.youtube.com/watch?v=qQN4-YZxBaE>

³ אלערביה, 26 אוקטובר 2009 וגם <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/yemen/6449122/Yemen-accuses-Iranian-religious-institutions-of-backing-armed-rebellion.html>

6. הספינה נעצרה **סמוך לנמל מידי (Maydi)** שבמחוז חג'ה, בצפון מערב תימן. "מקורות ביטחון" תימניים העריכו כי הספינה הייתה בדרכה לפרוק את מטען הנשק סמוך לעיר חרצ' השוכנת במרחק של כ-10 ק"מ מאלמלחיד שבמחוז סעדה. (האזור בצפון תימן בו מתחוללת הלחימה בין הצבא התימני לבין המורדים השיעים החותיים). הנשק שנתפס בספינה היה אמור להיות מוסתר בחווה ולהילקח ממנה על ידי המורדים .

תגובת תימן

7. **דובר משרד ההסברה של תימן, חסן אחמד אלוחי**, שב והדגיש ("תימן אובזרבר" 29 אוקטובר) כי איראן ממשיכה להתערב בענייניה הפנימיים של תימן. לדבריו, תימן אף הציגה לטהראן מסמכים המעידים על התערבות נמשכת זו. הוא הוסיף כי מאחורי המשך ההתערבות האיראנית בתימן עומד הממסד האיראני הדתי המסית נגד תימן את אמצעי התקשורת האיראנים, בהובלת טלוויזיית אלעאלם בערבית⁴.

8. בהמשך מצטט העיתון "תימן אובזרבר", את העיתון "אלאהלי" שטען כי "משמרות המהפכה" האיראניים מאמנים את המורדים החותיים באריתריאה והוא אף מעביר נשק מנמל אצאב (Asab) באריתריאה⁵ לנמל מידי (שם אמורה הייתה האוניה האיראנית שנתפסה לפרוק את מטענה). "האובזרבר" התימני הוסיף, כי **עבדאללה מדהון**, אחד ממנהיגי החותיים שהסגיר עצמו לאחרונה, טען בחקירתו כי **המורדים שיעים** זוכים "לתמיכה בלתי מוגבלת מצד משמרות המהפכה וכן מצד מומחים של ארגון "חזבאללה" (הלבנוני) המגיעים מלבנון.

⁴ <http://www.yobserver.com/front-page/printer-10017502.html>

⁵ בנוגע לפעילות האיראנית באריתריאה במזרח אפריקה ראה פרסום מרכז המידע למודיעין ולטרור : "פעילות איראן במזרח אפריקה השער האחורי למזרח התיכון וליבשת אפריקה"

תגובת איראן

9. איראן הרשמית, ממשיכה לקרוא ליישוב הסכסוך בצפון תימן בדרכי שלום ואף הציעה עצמה כמתווכת בין ממשלת תימן לבין המורדים השיעים החות'ים. היא מכחישה בתוקף כל מעורבות לצידם, אף כי הראיות מצביעות על כך שהיא מלבה את המתיחות בהגישה למורדים סיוע נרחב – צבאי, כספי ותעמולתי.

10. יצוין, לעניין זה, כי האתר איראן דיפלומסי, המזוהה עם גורמים דיפלומטים במחנה הרפורמה באיראן, מתח ביקורת נוקבת על "כפל הלשון" במדיניות החוץ האיראנית בכל קשור לתימן וטען כי הצעות התיווך של איראן "ריקות מכל תוכן" כל עוד מהווה איראן צעד פעיל בסכסוך (לצד המורדים השיעים). עוד טען האתר כי "איראן מבזה את עצמה בעצם העלאת יוזמות תיווך, בעוד ממשלת תימן חושפת עוד ועוד עדויות בדבר הסיוע שמעניקה איראן למורדים השיעים".⁶

11. כפועל יוצא ממדיניות זו הכחישה איראן מכל וכל כי הספינה שנעצרה נשאה נשק וטענה כי הגיעה "ריקה" מנמל שרג'ה באיחוד האמירויות בדרכה לים הכספי דרך הים האדום, הים התיכון והים השחור למטרות מסחריות. בעל האניה עבד אללטיף מימאני (Meymani) הכחיש אף הוא כי הספינה נשאה מטען כלשהו על סיפונה.⁷ משרד החוץ האיראני שב והאשים את התקשורת התימנית ב"המצאות תקשורתיות" שמקורן במניעים פוליטיים. מחמד חסן עליזאדה השגריר בתימן הצטרף ל"מקהלת המכחישים" האיראנית⁸ ואילו שר ההגנה האיראני, אחמד וחידי, שב והציע לתווך בין ממשלת תימן לבין המורדים החות'ים ודחה את הטענות בדבר המצאות נשק על הספינה האיראנית שנעצרה.⁹

תגובת "אלשרק אלאוסט" הפן-ערבי (המבטא את העמדה הסעודית)

12. על רקע הדיווחים על מעצר הספינה באיראן (ומעצרו במקביל של 11 אנשי משמרות המהפכה על ידי פקיסטאן לאחר שחדרו לשטחה), שב טארק אלחמיד, ממבקריו הנוקבים של המשטר באיראן, ותקף בטורו באלשרק אלאוסט בחריפות את המשטר באיראן. במאמר שכתרתו "איראן עושה מה שהיא רוצה", טען אלחמיד כי גילוי אמצעי הלחימה על ידי ממשלת תימן שב וממחיש כי "איראן היא מדינה שלוחת רסן" (עוד טרם חשיפת ספינת הנשק שהובילה נשק לחזבאללה בלבנון ונתפסה על ידי ישראל). הוא מוסיף כי, לצד גילויים פומביים אלה בדבר החתרנות האיראנית ומעורבותה בענייניהן של מדינות אחרות, **ממשיכים משמרות המהפכה לפעול בעיראק ובלבנון ומחמשים את הגורמים השיעים בהן**. הוא מסכם כי "בעייתו של המשטר האיראני היא כי עד היום הוא לא בא על עונשו ולכן גם לא למד את הלקח הקשה ולכן

⁶ "IRdiplomacy" אוקטובר 2009

⁷ Mardom Salari, 1 נובמבר

⁸ ISNA, 31 אוקטובר

⁹ פארס ניו, 28 אוקטובר

הוא ממשיך להתערב, אם במישרין ואם בעקיפין, בענייניהן של מדינות אחרות, בעודנו טוען, כי מדינות אחרות מתערבות בענייניה הפנימיים של איראן¹⁰.

סיכום והערכה

13. איראן ממשיכה בפעילות ימית נרחבת בנתיבי השיט המובילים מנמליה עבור דרך תימן וסודאן בים האדום כדי שתוכל לספק אמצעי לחימה שיעניקו אורך נשימה לבעלות בריתה, בעיקר מקרב הגורמים השיעים באזור (אם בתימן ואם בלבנון). זאת, לצד ביסוס נוכחות פיזית בנמלים שונים לאורך נתיבי שיט אלה. איראן רואה בהברחות של אמצעי הלחימה לארגוני טרור שונים ולגורמים חתרניים נדבך חשוב בחתירתה לבסס את מעמדה האזורי ואת משנתה המדינית-דתית החותרת לערער על הסדר האזורי הקיים ועל ההגמוניה המערבית ערבית (סונית) באזור ולהציב במקומו את הדגם המהפכני האיראני השיעי.

---

¹⁰ <http://aawsat.com/english/news.asp?section=2&id=18614>